

POLITIHØGSKOLEN

STUDIEPLAN

VIDEREUTDANNING I ETTERFORSKING OG FOREBYGGING AV ORGANISERT KRIMINALITET

15 studiepoeng

Godkjent i høgskolestyret

19.april 2017

Revisjon godkjent av rektor 21.01.2019

1. Innledning

Begrepet organisert kriminalitet har ikke en klar og entydig definisjon. Formuleringen kan brukes både om bestemte former for kriminelle handlinger og om kriminelle grupper. Når grupper, primært i vinnings hensikt, men også for å oppnå makt, systematisk begår forbrytelser som kan få alvorlige konsekvenser for enkeltindivid og samfunn, brukes gjerne begrepet organisert kriminalitet.

Organisert kriminalitet representerer utfordringer for samfunnet, som politiet nødvendigvis ikke er godt nok forberedt til å håndtere. Ulike former for organisert kriminalitet vil stadig være i endring, og lar seg ikke stanse av nasjonale grenser. Kriminelle aktører innen organisert kriminalitet har gjerne høy grad av mobilitet. Et kjennetegn ved organisert kriminalitet kan være godt organiserte nettverk som kombinerer legal forretningsvirksomhet med illegale aktiviteter. Skadepotensialet ved ulike former for organisert kriminalitet kan derfor være betydelig.

Etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet forutsetter at politiet har tilstrekkelig kompetanse innen blant annet bruk av skjulte etterforskningsmetoder. Tverretattlig samarbeid er også et viktig premis for å lykkes i arbeidet mot organisert kriminalitet. Dette forutsetter at politiet og påtalemyndigheten har høy kompetanse innen etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet.

Politihøgskolen vil bidra til dette gjennom å tilby studiet Videreutdanning i etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet. Utdanningen gir 15 studiepoeng, og bygger på studiene *Introduksjon til etterretningsfaget* og *Skjulte etterforskningsmetoder*.

2. Formål

Formålet med utdanningen er å øke kompetansen innen politi- og påtalemyndighet for å etterforske og forebygge organisert kriminalitet.

3. Målgrupper og opptakskrav

3.1. Målgruppe

Målgruppen er ansatte i politiet og påtalemyndigheten som arbeider med, eller skal arbeide med, etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet.

Studiet er åpent for søkere fra politiet i øvrige nordiske land. Studieplassene fordeles med inntil 5 prosent av plassene til søkere utenfor norsk politi.

3.2. Opptakskrav

Søkere må dokumentere følgende formelle krav:

Utdanning:

- bachelor/ 3-årig politiutdanning eller annen utdanning minimum på bachelornivå
- ha bestått videreutdanning i etterforskning
- ha bestått modul 1 - introduksjon til etterretningsfaget
- ha bestått modul 1 - skjulte etterforskningsmetoder

Ansettelse, praksis og andre krav:

- ansettelse i Politi- og lensmannsetaten i Norge eller ett av de andre nordiske landene
- ha minst 2 års etterforsknings- eller påtalepraksis

Søkere som ikke tilfredsstiller de formelle kravene må dokumentere følgende:

- bestått 2-årig utdanning fra Politiskole/annen 2-årig etatsutdanning og minimum enten
  - 60 studiepoeng/1680 timer etterutdanningskurs eller
  - 5 års praksiserstatte kravet til bachelor/3-årig politiutdanning.

- Minimum 2 års praksis¹ i etterforskning eller påtale kan erstatte kravet til videreutdanning i etterforskning
- Minimum 1 års praksis² i etterforskning eller påtale rettet mot etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet kan erstatte kravet om videreutdanning i skjulte etterforskningsmetoder
- Minimum 1 års praksis³ i etterretning kan erstatte kravet om videreutdanning i introduksjon til etterretningsfaget

Krav med senere dokumentasjonsfrist:

- En forutsetning for å starte utdanningen er å ha sikkerhetsklarering innen studiestart.

4. Læringsutbytte

4.1 *Generell kompetanse*

Studentene kan etter gjennomført utdanning:

- framstå med økt innsikt og trygghet i egen yrkesrolle
- vise et selvstendig ansvar for ulike oppgaver innen etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet
- vise innsikt og forståelse for rettskildebruk og for betydningen av både forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- bidra til utvikling i etterforskningsfeltet

4.2. *Kunnskap*

Studentene har etter gjennomført utdanning kunnskap om

- etikk, rettssikkerhet og menneskerettigheter
- organisert kriminalitet som fenomen med aktuelle trender

---

¹ I tillegg til det generelle kravet om 2 års praksis.

² I tillegg til det generelle kravet om 2 års praksis.

³ I tillegg til det generelle kravet om 2 års praksis.

- relevante lovbestemmelser
- etterforskningsledelse i skjult og åpen fase
- finansiell etterretning og etterforskning
- forebyggende tiltak på kort og lang sikt
- internt og eksternt samarbeid
- internasjonalt politisamarbeid
- vitneførsel i retten

4.3. Ferdigheter

Studentene kan etter gjennomført utdanning

- redegjøre for ulike kriminelle nettverks struktur, omfang, særpreg og motivasjon
- vurdere juridiske og etiske sider ved bruken av politimetoder i etterforskning/forebygging av organisert kriminalitet, herunder samarbeid med eksterne institusjoner
- planlegge, gjennomføre og evaluere etterforskning av organisert kriminalitet
  - utarbeide etterforsningsordre/etterforskningsplan
  - anvende relevante etterforskningsmetoder og tiltak
  - evaluere resultat og effekt av ulike tiltak, både i og utenfor straffesak, på kort og lang sikt

5. Organisering og arbeidsmåter

Studiet er organisert som et deltidsstudium, med samlinger og studiearbeid utenom samlingene, og skal som hovedregel gjennomføres i løpet av 5 måneder.

Utdanningen er anslått til ca. 420 timer.

Samlingene utgjør inntil 105 timer som kan fordeles over kortere eller lengre tid. Det er obligatorisk deltakelse på samlingene. En av samlingene inkluderer en 2 dagers studietur.

Arbeidsmåtene i studiet skal bidra til å gi studentene godt læringsutbytte. Utdanningen organiseres rundt sentrale problemstillinger og utfordringer i etterforskningsarbeidet som kobles til relevant teori. Det forventes derfor at deltakerne har relevante oppgaver innen etterforskning og forebygging av organisert kriminalitet under studieperioden. Det legges vekt på fleksible og varierte arbeidsformer med stor grad av studentaktivitet. Studiearbeidet omfatter øvingsoppgaver, individuelt arbeid, gruppearbeid, nettbasert arbeid, litteraturstudier og deltakelse i undervisning.

Det benyttes en nettbasert læringsplattform til administrering og pedagogisk gjennomføring av studiet.

6. Arbeidskrav

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studentene får avlegge eksamen:

- en fagoppgave (2000 ord) med utgangspunkt i pensumlitteratur og erfaring fra eget arbeidssted
- et gruppearbeid som presenteres muntlig på en av samlingene

7. Vurdering

Studiet avsluttes med en todagers individuell hjemmeeksamen.

Det benyttes bokstavkarakterer etter en skala fra A til F, hvor A er høyeste karakter, E er laveste ståkarakter og F er ikke bestått.

8. Litteratur

8.1. Obligatorisk litteratur (i alt 883 sider)

- Bakken, S. A., & Demant, J. (2019). *Narkotikamarkeder på nett. En begrepsutvikling av digital kapital*. Norsk sosiologisk tidsskrift, 3(03), 209-227 (18 sider) https://bibsyst-almaprimo.hosted.exlibrisgroup.com/permalink/f/1etdorb/TN_idun67127117
- Bjørge, T. (2015). *Forebygging av kriminalitet*. Oslo: Universitetsforlaget. Penum: Kap 1, 3, 4 og 6. (142 sider)
- Bruce, I. (2015). Bruk av overskuddsinformasjon som bevis. I R. Aarli, M.-A. Hedlund, & S. E. Jebens (Red.), *Bevis i straffesaker*. Oslo: Gyldendal. Penum: s. 337-356. (19 sider).
- Bruusgaard, R. (2015). Prosjektorganisering og prosjektledelse i politiet. I: S.O. Johannessen & R. Glomseth (red.): *Politiledelse*. (s. 213 - 229) Oslo: Gyldendal Akademisk (16 sider)
- Hedlund, M.-A. (2015). Vitneanonymitet, informant- og kildebeskyttelse. I R. Aarli, M.-A. Hedlund, & S. E. Jebens (Red.), *Bevis i straffesaker* Oslo: Gyldendal. Penum: s. 361-405 (44 sider).
- Hestehave, N. K., Hviid Jacobsen, M., & Johansen, L. (2018). Situationel kriminalitetsanalyse at studere og analysre kriminalitet i konkrete sociale kontekster. I M. Hviid Jacobsen (Red.), *Metoder i kriminologi: kilder, teknikker og tematikker*. København: Hans Reitzels Forlag. Penum: kap 9, s. 301 - 328 (31 sider)
- Hviid Jacobsen, M., & Hestehave, N. K. (2018). Bandeforskning - et forskningsbasert blik ind i de kriminelles fællesskaber. I M. Hviid Jacobsen (Red.), *Metoder i kriminologi: kilder, teknikker og tematikker*. København: Hans Reitzels Forlag. Penum: kap 11, s. 370 - 405 (35 sider).
- Jebens, S.-E. (2015). Ulovlig ervervet bevis og utradisjonell etterforskning. I R. Aarli, M.-A. Hedlund, & S. E. Jebens (Red.), *Bevis i straffesaker* Oslo: Gyldendal. Penum: kap 8 s. 309 - 334 (25 sider)
- Lampe, K. V. (2016). *Organized crime: Analyzing illegal activities, criminal structures and extra-legal governance*. Los Angeles, CA: Sage. Penum: kap 1,2,4,5,6,7,10, 11 og 12 (260 sider)

- Larsson, P. (2018). *Organisert kriminalitet*. Oslo: Pax. Pensum: kap.: 1 - 8 (153 sider)
- Nilsen, J.-A. (2015). Etterforskningsledelse. I: S.O. Johannessen & R. Glomseth (red.): *Politiledelse* (s. 320 - 340) Oslo: Gyldendal Akademisk (20 sider)
- Vesterhav, D., & Korsell, L. E. (2016). *Kriminella nätverk och grupperingar : polisens bild av maktstrukturer och marknader* (Vol. 2016:12). Pensum s. 9 - 129 (119 sider) Stockholm: BRÅ
<https://www.bra.se/publikationer/arkiv/publikationer/2016-08-23-kriminella-natverk-och-grupperingar.html>

7.2. Forutsettes kjent

Pensum fra studiene:

- videreutdanning i etterforskning
- modul 1 - introduksjon til etterretningsfaget
- modul 1 - skjulte etterforskningsmetoder

NOU 2009:15. (2009). *Skjult informasjon: Åpen kontroll (Metodekontrollutvalget)*.

Oslo: Departementenes servicesenter. Hentes fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2009-15/id569379/>

NOU 2016:24. (2016). *Ny straffeprosesslov*. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-24/id2517932/>

Prop. 147 L (2012-2013). (2013). *Endringer i straffeprosessloven mv. (behandling og beskyttelse av informasjon)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.

Hentes fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-147-l--20122013/id725704/>

Prop. 68 L (2015-2016). (2016). *Endringer i straffeprosessloven mv. (skjulte tvangsmidler)*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet. Hentet fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-68-l-20152016/id2479232/>

Påtaleinstruksen. (1985). *Forskrift om ordning av påtalemyndigheten*. Hentet fra <https://lovdata.no/forskrift/1985-06-28-1679>

Riksrevisjonen. (2010). *Riksrevisjonens undersøkelse av politiets innsats mot organisert kriminalitet* (Dokument 3:10, (2009-2010)). Oslo: Riksrevisjonen. Hentet fra: https://www.riksrevisjonen.no/SiteCollectionDocuments/Dokumentbasen/Dokument3/2009-2010/Dokumentbase_Dok_3_10_2009_2010.pdf

7.3.   **Anbefalt tillegglitteratur**

<http://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/index.html>

<http://www.unodc.org/unodc/en/drug-trafficking/index.html>

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/octa2011.pdf>